



## Latvijas Mediju ētikas padome

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

### Ētikas padomes atzinums Nr. 11/2025

Rīgā, 2025. gada 20. jūnijā

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk tekstā – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") 2025. gada 12. jūnija sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne (attālināti), Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Aleksandrs Mirlins, Kristers Pļešakovs

#### konstatē:

[1] Biedrības valde 2025. gada 26. maijā saņēma biedrības "Dzīvnieku glābšanas dienests" (turpmāk tekstā – "Sūdzības iesniedzējs") sūdzību par Latvijas Sabiedriskā medija (turpmāk tekstā – "Medijs") portālā LSM+ 2025. gada 7. maijā publicēto rakstu "Собак — на усыпление? Рижская дума меняет условия спасения животных" <https://rus.lsm.lv/statja/novosti/samoupravlenija/07.05.2025-sobak-na-usyplenie-rizskaya-duma-menjaet-usloviya-spaseniya-zivotnyx.a598075/> un rakstā iekļauto videosižetu, kas publicēts arī atsevišķi LSM+ YouTube kanālā ar nosaukumu "Собак — на убой?" <https://www.youtube.com/watch?v=NosVT44bf6s> (turpmāk tekstā Sižets un Raksts).

[2] Sūdzības iesniedzējs informē, ka dažādi Medijam saistoši likumi un ētikas kodeksi prasa, lai fakti un notikumi raidījumos tiktu atspoguļoti godīgi, objektīvi, ar pienācīgu precizitāti un neitralitāti, veicinot viedokļu apmaiņu, un atbilstu vispārpieņemtajiem žurnālistikas un ētikas principiem. Komentāri un viedokļi atdalāmi no ziņām un nosaucams viedokļa vai komentāra autors. Informatīvi dokumentālajos un ziņu raidījumos fakti atspoguļojami tā, lai apzināti nemaldinātu auditoriju. Žurnālista galvenais uzdevums ir sniegt sabiedrībai patiesu un pārbaudītu informāciju, bet fakti izklāstam žurnālista veidotajā saturā jābūt objektīvam, skaidram, bez falsifikācijas vai maldināšanas. Žurnālists gādā par viedokļu daudzveidību, pat ja šie viedokļi šķiet pašam nepieņemami. Žurnālista pienākums ir pārbaudīt avotu sniegto informāciju.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Sižetā un Rakstā nav nodrošināta šo nosacījumu izpilde un sabiedrībā tiek sēta panika par it kā jau notiekošo dzīvnieku masveida nogalināšanu un turpmāk arī gaidāmo masveida Rīgā noķerto dzīvnieku nogalināšanu patversmē "Mežavairogi".

Sūdzības iesniedzējs informē, ka situācijā, kad līdzšinējais Rīgas domes sadarbības partneris, kas atbildēja par klaiņojošu un ievainotu dzīvnieku ķeršanu un transportēšanu uz patversmi, atteicies pildīt līgumu, dome vienojās ar Sūdzības iesniedzēju, ka tas pagadām nodrošinās šo pakalpojumu, transportējot dzīvniekus uz biedrības dzīvnieku pansija Ulubele patversmi, uz kuriem tie vesti arī iepriekš. Līdz ar to nav pamata spekulācijām par dzīvnieku transportēšanu uz ar Sūdzības iesniedzēju saistīto patversmi "Mežavairogi" un tur sagaidāmo masveida eitanāziju. Sūdzības iesniedzējs pauž neizpratni, kāpēc situācijā, kad notikusi dzīvnieku ķērāju pakalpojuma sniedzēja maiņa Rīgas pilsētā, Medijs daudz un bez faktiem pievēršas dzīvnieku eitanāzijas it kā katastrofālajai problēmai, vienlaikus proaktīvi bez jebkāda dibināta pamata nomelnojot patversmi "Mežavairogi", kurai nav nekāda sakara ar minētajiem notikumiem Rīgas domē un kas nesniedz tai pakalpojumus.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Sižetā un Rakstā kā patiesība tiek pasniegta no sociālajiem tīkļiem iegūta negatīva, anonīma vai melīgu avotu informācija. Sūdzības iesniedzējs arī apšaubā pieaicinātā eksperta atbilstību notikumu komentēšanai. Sūdzības iesniedzējs arī norāda, ka Medijs ir nesamērīgi daudz pievēršies pārkāpumiem, kas konstatēti ar Rīgas domi līgumiski nesaistītājā patversmē "Mežavairogi", bet par ar Rīgas domi līgumiski saistītās "Dzīvnieku pansija Ulubele"

konstatējajiem pārkāpumiem ir klusējis. Tādā veidā Medija auditorija neiegūst ne sabalansētu, ne patiesu informāciju.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tā vietā, lai sagatavotu informatīvu sižetu par to, cik operatīvi Rīgas domei izdevās atrisināt jautājumu par dzīvnieku ķeršanu un nogādāšanu klīnikā/patversmē brīdī, kad līgumslēdzējs vienpusēji šantāžas veidā no nākamās dienas atteicās sniegt šo pakalpojumu, Medijs ir izplatījis melus un veicinājis paniku un naidu.

**[3]** Sūdzības iesniedzējs lūdz Biedrību izvērtēt Sižeta un Raksta atbilstību žurnālistikas ētikas principiem.

**[4]** Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

**[5]** Atbildes vēstulē Medijs paskaidro, ka žurnālista pienākums ir atspoguļot sabiedrībai nozīmīgus notikumus un Sižeta, kura saturs ir atstāstīts Rakstā, izveides iemesls bija Rīgas domes izplatītā informācija sociālajos tīklos un citviet par to, ka pašvaldība maina atbalsta kārtību bezpajumtes dzīvniekiem. Tai sekojoja desmitiem sašutuma pilnu komentāru par šo tēmu, no kuriem daļa ir citēta Sižetā. Ir acīmredzams, ka šī tēma sabiedrībā izraisīja rezonansi.

Sižeta mērķis bija izskaidrot skatītājiem, kāpēc sabiedrībā radās tik liels sašutuma vilnis, kad kļuva zināms, ka Rīgas dome pārtrauc līgumu ar līdzšinējo klaiņojošo dzīvnieku aprūpes pakalpojumu sniedzēju "Zoopolicija" un slēdz jaunu līgumu ar organizāciju "Dzīvnieku glābšanas dienests", kuru cilvēki saista ar patversmi "Mežavairogi", kurai ir vairāki darbības aizliegumi. Otrs mērķis bija noskaidrot un sniegt skatītājiem atbildi – vai ir pamats šādam plašam sabiedrības satraukumam?

Sūdzībā pieminētā eksperte, kas nav saistīta ne ar vienu organizāciju, Sižetā izskaidroja, kas tieši izraisīja sašutumu sabiedrībā, kāpēc pret organizāciju, kas saistīta ar patversmi "Mežavairogi", ir tik negatīva attieksme. Lai pārbaudītu šāda skāļa paziņojuma pamatotību, ko izteica gan brīvprātīgā, gan daļa sabiedrības, LSM+ sazinājās ar patversmi "Mežavairogi", lai noskaidrotu, vai patiešām tur tiek veikta dzīvnieku eitanāzija. Patversmes vadītāja intervijas fragmentā, kas tika izmantots Sižetā un ir atstāstīts Rakstā, nenoliedza, ka tas notiek, un piebilda, ka šāda prakse nevar būt pielietota bieži, turklāt tā notiek arī citās patversmēs. Dzīvnieku eitanāzijas iespējamību patversmēs intervijā apstiprināja arī Pārtikas un veterinārā dienesta pārstāvis. LSM+ bija arī svarīgi noskaidrot, kādi aizliegumi šobrīd attiecas uz patversmi "Mežavairogi" – šo informāciju sniedza PVD, un tā ir atspoguļota Sižetā. PVD arī apstiprināja, ka masveida dzīvnieku eitanāzija patversmē "Mežavairogi" nav novērota. No tā var secināt, ka sabiedrības negatīvā attieksme pret patversmi, iespējams, nav pamatota.

Vēl viena Sižetā pārstāvētā puse bija Rīgas dome, kuras pārstāvji skaidri izskaidroja, kādas izmaiņas ir veiktas, norādot, ka dzīvnieki netiks nogādāti patversmē, kurai ir vairākas darbības aizlieguma pazīmes. Tika paskaidrots, ka "Dzīvnieku glābšanas dienests" nodrošinās tikai transporta pakalpojumus. Un ka šis risinājums ir ārkārtējs un drīz taps jauns.

Medijs uzskata, ka Sižeta un Raksta virsraksta tonis pilnībā atbilst sašutuma vilnim, ko izraisīja ziņa par to, ka Rīgas domes līgums ar iepriekšējo pakalpojumu sniedzēju vairs nav spēkā. Iespējams, šāda sašutuma viļņa un nepieciešamības sabiedriskajam medijam skaidrot, kā ir patiesībā, nebūtu bijis, ja Rīgas domes Komunikācijas departaments ātrāk detalizēti paskaidrotu sabiedrībai nosacījumus, uz kādiem sadarbība tiks turpināta un ar ko.

Sižeta uzdevums bija paskaidrot, ka dzīvnieki patiesībā nenonāks patversmē "Mežavairogi". Rīgas domes Komunikācijas departaments ar šo uzdevumu netika galā, pieļaujot dažādas interpretācijas, tostarp desmitiem negatīvu komentāru zem sava ieraksta par šo tēmu sociālajā tīklā Facebook.

Otrs sižeta uzdevums bija paskaidrot, kāpēc sākotnēji radās šāds sašutuma vilnis, izskaidrot to cilvēkiem, kuri neseko līdzī un nezina, ka konkrētajai patversmei "Mežavairogi" ir slikta reputācija un Pārtikas un veterinārā dienesta uzlikti vairāki aizliegumi.

Pēc LSM+ redakcijas domām, Rīgas domes pozīcija sižetā ir atspoguļota precīzi, sižetā norādītā informācija nekādā veidā neizkropļo faktus. Sižetā ir uzklautas visas puses. Rīgas dome ir tikai viena no tām. Vienīgi nav pausts iepriekšējā Rīgas domes pakalpojumu sniedzēja viedoklis, kuram ir vairākas pretenzijas pret pašu Rīgas domi, kas arī bija iemesls līguma ar Rīgas domi pārtraukšanai. Šīs organizācijas viedoklis, pēc redakcijas ieskatiem, šajā gadījumā nebija būtisks.

**[6]** Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Publikāciju un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

**Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:**

**[7]** Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un Sižeta atbilstību likumu normām. Biedrības Ētikas padome Publikāciju un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

**[8]** Sižets faktoloģiski korekti izskaidro notikumus, atspoguļo tieši iesaistīto pušu viedokļus un kļiedē internetā izplatītās baumas par iespējamo patversmē nonākušo dzīvnieku masveida eitanāziju. Fakts, ka sižets piešķir lielāku redzamību ar notikumiem tikai pastarpināti saistītajai patversmei “Mežavairogi”, nebūtu uztverams kā Sižeta veidotāju pašmērķis, bet sekas, kādas rodas, atspēkojot pārspīlējumus un nepamatotas baumas, kuras saistītas arī ar šo patversmi. Ētikas padome secina, ka Sižetā skatītās aģiotāžas pamatā nozīme ir bijusi “Mežavairogu” līdzšinējai reputācijai. Ir saprotams, ka Sūdzības iesniedzējam nav patīkami, ka sabiedrībai tiek atgādināti tieši ar to saistītās patversmes pārkāpumi un tās vārds tiek saistīts ar dažādām baumām. Tomēr Ētikas padome uzskata, ka vadoties no Sižeta mērķiem, no tā nav bijis iespējams izvairīties. Vienlaikus fakts, ka Sūdzības iesniedzējs ir nevis atturējies no komentāru sniegšanas Medijam, bet atbildējis uz jautājumiem, skaidrojis situāciju un atspēkojis baumas, ir palīdzējis tā reputācijai.

**[9]** Ievērojot secināto, Andrejs Mēters, Skaidrīte Lasmane, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Aleksandrs Mirlins, Kristers Pļešakovs balso, ka Medijs NAV Pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksu.

**Ētikas padomē nolemts:**

1. Medija rīcībā NAV konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.